

Systemy informatyczne krajów obszaru Schengen

VIS, EES i ETIAS

System Informacji Wizowej (VIS)

Technologia może odegrać kluczową rolę w usprawnieniu i wzmocnieniu granic zewnętrznych. W ostatnich latach UE rozwijała szeroko zakrojone systemy informatyczne do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji istotnych dla zarządzania granicami zewnętrznymi. System Informacji Wizowej, który wspiera wdrażanie wspólnej polityki wizowej UE, jest jednym z tych narzędzi.

Czym jest VIS?

System Informacji Wizowej (VIS) umożliwia państwom strefy Schengen wymianę danych wizowych. Składa się on z centralnego systemu informatycznego oraz infrastruktury komunikacyjnej, która łączy ten system centralny z systemami krajowymi. VIS łączy konsulaty w krajach spoza UE i wszystkie zewnętrzne przejścia graniczne państw strefy Schengen. Przetwarza dane i decyzje dotyczące wniosków o wizy krótkoterminowe na pobyt w strefie Schengen lub tranzyt przez nią. System umożliwia porównywanie danych biometrycznych, głównie odcisków palców, w celu identyfikacji i weryfikacji.

Jaki jest cel VIS?

Ułatwienie kontroli i wydawania wiz : VIS umożliwia straży granicznej weryfikację, czy osoba okazująca wizę jest jej prawowitym posiadaczem, oraz identyfikację osób przebywających na terytorium Schengen bez dokumentów lub z fałszywymi dokumentami. Wykorzystanie danych biometrycznych do potwierdzenia tożsamości posiadacza wizy umożliwia szybszą, dokładniejszą i bezpieczniejszą kontrolę. System usprawnia również proces wydawania wiz, szczególnie osobom często podróżującym.

Zwalczanie nadużyć : Chociaż zdecydowana większość posiadaczy wiz przestrzega przepisów, nadużycia również mogą mieć miejsce. Na przykład VIS pomoże w zwalczaniu i zapobieganiu oszukańczym zachowaniom, takim jak „visa shopping” (czyli praktyka składania kolejnych wniosków wizowych do innych państw UE po odrzuceniu pierwszego wniosku).

Ochrona podróżnych : Technologia biometryczna umożliwia wykrycie podróżnych posługujących się dokumentami podróży innej osoby i chroni podróżnych przed kradzieżą tożsamości.

Pomoc w rozpatrywaniu wniosków o azyl : VIS ułatwia ustalenie, które państwo UE jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o azyl, oraz rozpatrywanie takich wniosków.

Poprawa bezpieczeństwa : VIS pomaga zapobiegać przestępstwom terrorystycznym i innym poważnym przestępstwom, wykrywać je i prowadzić dochodzenia w ich sprawie.

Jak to działa w praktyce?

Od osób ubiegających się o wizę pobiera się 10 odcisków palców i wykonuje się zdjęcie cyfrowe. Te dane biometryczne, wraz z danymi podanymi we wniosku wizowym, są rejestrowane w bezpiecznej centralnej bazie danych.

Dzieci poniżej 12. roku życia oraz osoby, które fizycznie nie mogą zeskanować odcisku palca, nie muszą skanować 10-cyfrowego palca. Osoby często podróżujące do strefy Schengen nie muszą składać nowych skanów odcisku palca przy każdym ubieganiu się o nową wizę. Po zapisaniu skanów odcisku palca w systemie VIS można je ponownie wykorzystać do kolejnych wniosków wizowych w okresie 5 lat.

Na zewnętrznych granicach strefy Schengen skany palców posiadacza wizy mogą zostać porównane z danymi z bazy danych. Niezgodność nie oznacza automatycznej odmowy wjazdu – doprowadzi jedynie do dalszej weryfikacji tożsamości podróżnego.

Kto ma dostęp do VIS?

Właściwe organy wizowe mogą korzystać z VIS w celu rozpatrywania wniosków i podejmowania decyzji z nimi związanych.

Organy odpowiedzialne za przeprowadzanie kontroli na granicach zewnętrznych i w obrębie terytorium państwa mają dostęp do systemu VIS w celu weryfikacji tożsamości osoby, autentyczności wizy lub spełnienia przez nią wymogów wjazdu, pobytu lub zamieszkania na terytorium państwa.

Organy ds. azylu mają dostęp do systemu VIS wyłącznie w celu ustalenia państwa UE odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o azyl.

W szczególnych przypadkach organy krajowe i Europol mogą żądać dostępu do danych wprowadzonych do VIS w celu zapobiegania przestępstwom terrorystycznym i kryminalnym, ich wykrywania i prowadzenia dochodzeń w ich sprawie.

SYSTEM EES

System wjazdu/wyjazdu (EES) jest zautomatyzowanym systemem informatycznym służącym do rejestrowania obywateli państw trzecich podróżujących w celu pobytu krótkoterminowego za każdym razem, gdy przekraczają oni granice zewnętrzne któregośkolwiek z następujących krajów europejskich korzystających z tego systemu:

Austria
Belgia
Bułgaria
Chorwacja
Czechy
Dania
Estonia
Finlandia
Francja
Grecja
Hiszpania
Islandia
Liechtenstein
Litwa
Luksemburg
Łotwa
Malta
Niderlandy
Niemcy

Norwegia
Polska
Portugalia
Rumunia
Słowacja
Słowenia
Szwajcaria
Szwecja
Węgry
Włochy

Do celów EES „obywatel państwa trzeciego” oznacza podróżnego, który nie posiada obywatelstwa żadnego z państw Unii Europejskiej ani obywatelstwa Islandii, Liechtensteinu, Norwegii lub Szwajcarii.

„**Pobyt krótkoterminowy**” oznacza pobyt, którego długość nie przekracza **90 dni w każdym okresie 180-dniowym**. Okres ten oblicza się jako jeden okres w odniesieniu do wszystkich krajów europejskich korzystających z EES.

Obywatele których krajów muszą być zarejestrowani w EES?

System ma zastosowanie do podróżnych będących obywatelami państw trzecich, którzy:

- potrzebują wizy krótkoterminowej, aby podróżować do państw Europy korzystających z EES, lub
- nie potrzebują wizy, aby podróżować w celu pobytu krótkoterminowego do państw Europy korzystających z EES.

Wjazdy i wyjazdy lub odmowy wjazdu rejestruje się w EES elektronicznie.

Zastosowanie mają **zwolnienia** z wymogu rejestracji w EES.

Jakie korzyści płyną z EES?

1. **Odprawy graniczne będą bardziej nowoczesne i skuteczne:** EES stopniowo zastąpi stemple paszportowe wpisami w cyfrowym systemie rejestrującym wjazd i wyjazd podróżnych, co przyspieszy odprawy graniczne i poprawi skuteczność przejść granicznych.
2. **Podróże transgraniczne będą łatwiejsze i szybsze:** EES sprawi, że podróżni będą spędzać mniej czasu na granicy dzięki szybszym kontrolom oraz możliwości samoobsługi i wcześniejszego przesłania informacji.
3. **Zapobieganie nieuregulowanej migracji:** EES pomoże śledzić, kto przybywa do strefy Schengen i kto z niej wyjeżdża, dzięki odciskom palców i wizerunkowi twarzy, aby powstrzymać podróżnych przed przekraczaniem dozwolonego okresu pobytu, korzystaniem z fałszywej tożsamości lub niewłaściwym korzystaniem z ruchu bezwizowego.
4. **Zwiększenie bezpieczeństwa w strefie Schengen:** EES zapewni funkcjonariuszom granicznym i organom ścigania dostęp do ważnych informacji o podróżnych, co pomoże w wykrywaniu zagrożeń dla bezpieczeństwa i w walce z poważną
5. przestępczością i terroryzmem.

System ETIAS

Zezwolenie na podróż ETIAS stanowi warunek wjazdu w przypadku obywateli krajów zwolnionych z obowiązku wizowego. Jest ono powiązane z paszportem podróźnego. Zezwolenie to zachowuje ważność przez trzy lata lub do końca okresu ważności paszportu, w zależności od tego, która data jest wcześniejsza. W przypadku otrzymania nowego paszportu należy uzyskać nowe zezwolenie na podróż ETIAS.

Z ważnym zezwoleniem na podróż ETIAS podróżni mogą wjeżdżać na terytorium wspomnianych państw europejskich z dowolną częstotliwością, na pobyty krótkoterminowe – zwykle do 90 dni w każdym 180-dniowym okresie. Posiadanie zezwolenia nie gwarantuje jednak wjazdu. Po przybyciu na granicę funkcjonariusz straży granicznej poprosi o okazanie paszportu oraz innych dokumentów, a następnie sprawdzi, czy spełnione są warunki wjazdu.

Występowanie o zezwolenie na podróż ETIAS

Formularz wniosku można wypełnić, korzystając z oficjalnej strony internetowej ETIAS albo z aplikacji mobilnej ETIAS. Opłata za wniosek o wydanie zezwolenia na podróż ETIAS wynosi 20 EUR, chociaż niektórzy podróżni są zwolnieni z obowiązku jej uiszczenia.

Rozpatrywanie wniosku ETIAS

Większość wniosków zostaje rozpatrzona w ciągu kilku minut.

Rozpatrzenie wniosku może jednak potrwać dłużej. W takiej sytuacji decyzja zostanie wydana w ciągu czterech dni. Należy pamiętać, że okres ten może zostać wydłużony do maksymalnie 14 dni, jeśli konieczne będzie przedstawienie dodatkowych informacji lub dokumentów, lub do 30 dni w przypadku zaproszenia na rozmowę. Z tego właśnie powodu wniosek o zezwolenie na podróż ETIAS należy złożyć z odpowiednim wyprzedzeniem przed planowaną podróżą.

Po złożeniu wniosku

Przesłana zostanie wiadomość e-mail potwierdzająca złożenie wniosku, która będzie zawierała niepowtarzalny numer wniosku ETIAS – należy zachować ten numer do wglądu w przyszłości.

Po rozpatrzeniu wniosku przesłana zostanie kolejna wiadomość e-mail z informacją o wyniku rozpatrzenia wniosku.

Po uzyskaniu zezwolenia na podróż ETIAS należy upewnić się, że imię i nazwisko, numer paszportu i inne informacje są prawidłowe – w przypadku jakiegokolwiek błędu przekroczenie granicy nie będzie możliwe.

Jeżeli wniosek zostanie odrzucony, e-mail będzie zawierać uzasadnienie tej decyzji. Znajdą się w nim również informacje na temat sposobu wniesienia odwołania, szczegółowe informacje o właściwym organie, a także odpowiedni termin na wniesienie odwołania.

Okres ważności zezwolenia ETIAS

Zezwolenie na podróż ETIAS zachowuje ważność przez trzy lata lub do końca okresu ważności dokumentu podróży użytego we wniosku – w zależności od tego, która data jest wcześniejsza.

Dotyczy ono pobytów krótkoterminowych – ważne zezwolenie na podróż ETIAS uprawnia do pobytu w państwach europejskich wymagających posiadania zezwolenia ETIAS przez maksymalnie 90 dni w każdym 180-dniowym okresie.

Należy pamiętać, że w przypadku podróży na Cypr lub z Cypru, czas pobytu na Cyprze zostanie obliczony osobno i nie wlicza się do maksymalnie 90 dni, które można spędzić w innych krajach europejskich wymagających posiadania zezwolenia ETIAS.

Przez cały okres pobytu należy posiadać ważne zezwolenie na podróż ETIAS w krajach europejskich wymagających posiadania zezwolenia ETIAS. Podróżny może wyjechać i wrócić w dowolnym momencie pod warunkiem przestrzegania wyżej wymienionych terminów.

Po przybyciu na granicę

Jako że zezwolenie na podróż ETIAS jest powiązane z dokumentem podróży, należy mieć przy sobie ten sam dokument, który został zgłoszony we wniosku ETIAS. W przeciwnym razie nie będzie można wejść na pokład samolotu, autobusu lub statku lub wjechać do żadnego z państw europejskich wymagających posiadania zezwolenia ETIAS.

Posiadanie ważnego zezwolenia na podróż ETIAS nie gwarantuje automatycznego prawa wjazdu. Po przybyciu na granicę funkcjonariusze straży granicznej sprawdzają, czy spełnione są warunki wjazdu. Podróżnym, którzy nie spełniają warunków wjazdu, odmawia się wjazdu.

Zasady ETIAS:

- wniosek o zezwolenie na podróż ETIAS powinien być z odpowiednim wyprzedzeniem – przed zakupem biletu lub rezerwacją zakwaterowania,
- dane zawarte w paszporcie odpowiadają danym w zezwoleniu ETIAS – w przeciwnym wypadku nastąpi odmowa przyjęcia na pokład i wjazdu na granicy
- paszport musi być ważny przez trzy miesiące po planowanym wyjeździe z państw europejskich wymagających posiadania zezwolenia ETIAS - w przeciwnym wypadku nastąpi odmowa wjazdu na granicy.